

Studiu privind rolul jocului didactic matematic în dezvoltarea operațiilor gândirii preșcolarelor

**Prof. înv. preșc. Iliescu Valentina
Școala Gimnazială „Prof. Mihai Sîmbotin” Cîrligele, Vrancea**

Argument

În desfășurarea jocului didactic se dezvoltă întreaga viață psihică a copilului deoarece acesta dobândește numeroase și variate cunoștințe despre mediul înconjurător. Totodată i se dezvoltă procesele psihice de reflectare directă și mijlocită a realității: percepțiile, reprezentările, memoria, imaginația, gândirea, limbajul. Preșcolarul i se dezvoltă percepțiile de mărime, formă, culoare, greutate, distanță, mânuind în procesul jocului diferite materiale. De asemenea prin joc se formează și se diferențiază reprezentările. Tot în timpul jocului se realizează mai ușor procesele memoriei (întipărirea, recunoașterea, reproducerea), ca și operațiile gândirii (analiza, sinteza, comparația, generalizarea, abstractizarea). Prin joc se dezvoltă și limbajul preșcolarului, acesta fiind în strânsă legătură cu celelalte procese de cunoaștere.

Activitățile cu caracter matematic au multiple valențe formative și informative, pe care pregătirea pentru școală a copilului preșcolar le vizează în mod direct. Inițierea copilului preșcolar în adevărurile științei matematice nu înseamnă a-l expune la învățarea prematură a unor concepte matematice ci, în primul rând, a-i exercita procesele psihice de cunoaștere (gândirea, memoria, imaginația), a-l face apt să descopere unele relații abstracte sub învelișul concret al situațiilor întâlnite în activitatea obișnuită. Activitățile cu conținut matematic vizează stimularea dezvoltării intelectuale a copilului, trecerea de la gândirea prelogică la gândirea concret-intuitivă caracteristică vârstei școlare mici, în esență pregătirea copiilor preșcolari pentru învățarea matematicii în manieră modernă.

Cunoașterea elementelor teoretice ale matematicii începe cu cunoașterea lumii obiectelor, astfel copilul preșcolar este capabil să extragă un obiect din mulțimea de obiecte, să-l descompună și să-l recompună, să grupeze și să compare obiecte după diferite criterii: formă, culoare, mărime, grosime. Gândirea preșcolarului fiind o gândire prelogică și preoperatorie impune, ca suport al activității matematice, operațiile concrete cu mulțimi de obiecte, descoperă proprietăți caracteristice ale acestora, precum și relațiile dintre ele, efectuează diferite operații prin manipularea lor, din care rezultă noi mulțimi cu noi proprietăți.

În familiarizarea copiilor preșcolari cu primele noțiuni matematice: număr, numărare, calcul, se urmărește dezvoltarea bazei senzoriale a cunoașterii, formarea unor deprinderi de a opera cu mulțimi de obiecte și simboluri, dezvoltarea operațiilor gândirii (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea și generalizarea) și a unor calități ale gândirii ca: rapiditatea, corectitudinea, independența, flexibilitatea.

Obiectivul studiului: studierea eficienței jocurilor didactice matematice în vederea dezvoltării operațiilor gândirii.

Subiecții studiului:

- copiii grupei mari (24 copii)
- educatoarea: Iliescu Valentina

Durata studiului : an școlar 2018-2019

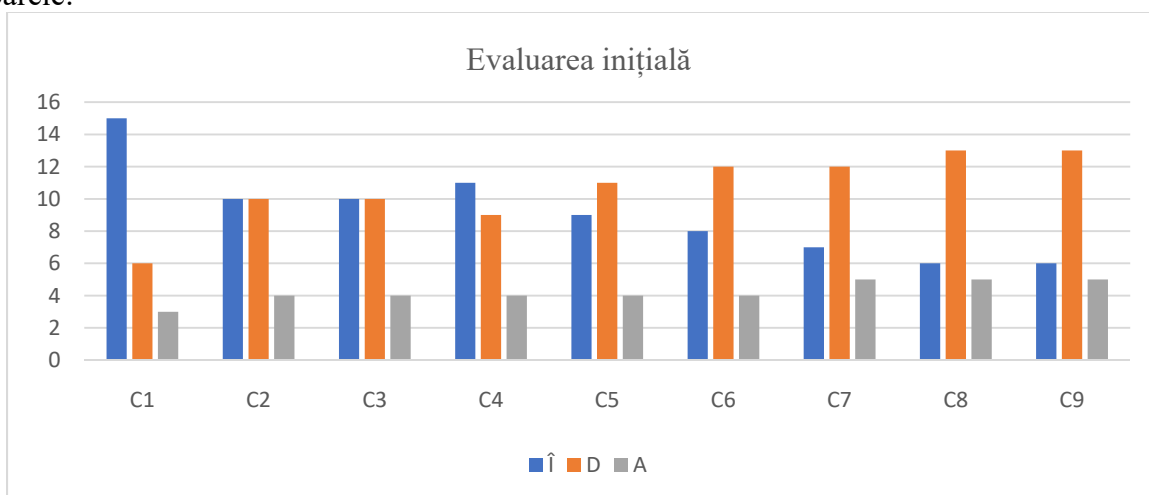
Aplicarea probelor de evaluare și interpretarea rezultatelor:

În cadrul studiului am avut în vedere următoarele capacități, ca repere în evaluarea operațiilor gândirii:

1. Clasifică o varietate de obiecte/ ființe prin numirea unei proprietăți comune.

2. Compară lungimea, lățimea sau înălțimea a două sau mai multe obiecte, precizând care este mai lung/ scurt, lat/îngust, înalt/scund obiect sau care obiecte au aceeași lungime, lățime sau înălțime.
3. Ordonează obiectele după cât mai multe criterii (culoare, formă, mărime, lungime, grosime, înălțime) și cu maxim 3 grade de diferențiere.
4. Execută serii de obiecte, realizând structuri simple și folosind criterii cunoscute.
5. Identifică, compară și ordonează forme geometrice (cerc, pătrat, triunghi, dreptunghi) după mai multe criterii.
6. Construiește și compară mulțimi de obiecte.
7. Pune în corespondență în intervalul 1-10 cifra cu numărul de obiecte.
8. Efectuează operații de adunare și scădere cu 1-2 elemente în limitele 1-10 prin manipularea de obiecte.
9. Rezolvă probleme ilustrate simple în limitele 1-10 alegând operația matematică corectă.

În cadrul evaluării inițiale am desfășurat diferite jocuri didactice matematice și nu numai pentru a putea strânge date despre evoluția gândirii preșcolarilor. Rezultatele pe capacități au fost următoarele:

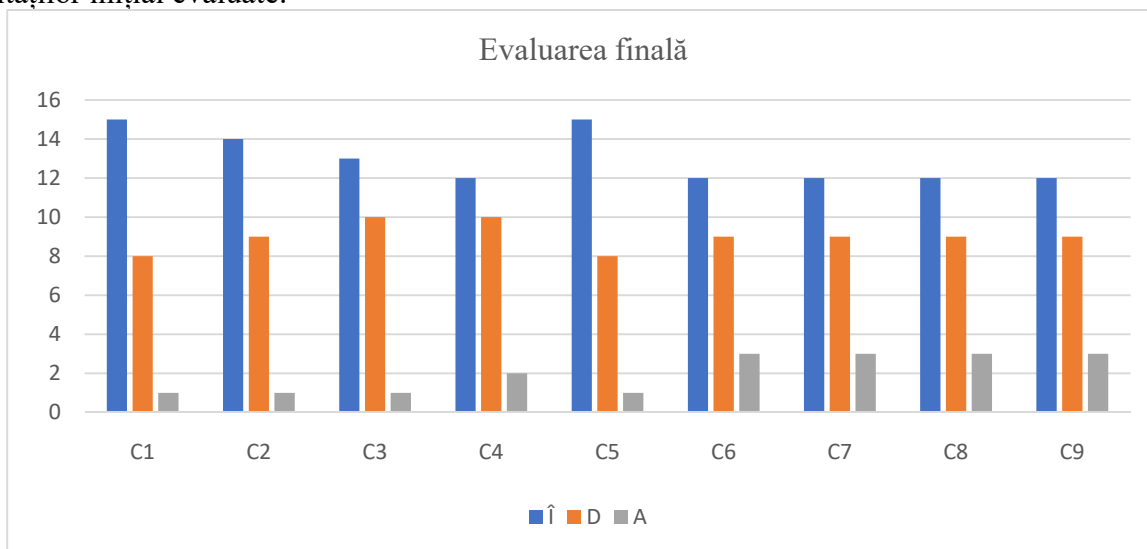

Majoritatea copiilor reușesc să clasifice o varietate de obiecte sau ființe prin numirea unei proprietăți comune (C1). Când trebuie să compare lungimea, lățimea sau înălțimea a două sau mai multe obiecte, precizând care este mai lung/ scurt, lat/îngust, înalt/scund obiect sau care obiecte au aceeași lungime, lățime sau înălțime (C2) mulți au nevoie de ajutor sau realizează comparația doar după criteriul mărimii. Și la C3 - Ordonează obiectele după cât mai multe criterii (culoare, formă, mărime, lungime, grosime, înălțime) și cu maxim 3 grade de diferențiere, s-au obținut rezultate asemănătoare. Mai bine s-au descurcat atunci când au trebuit să execute serii de obiecte, realizând structuri simple și folosind criterii cunoscute (C4). Copiii nu cunosc foarte bine formele geometrice, întâmpinând greutăți în identificarea și descrierea acestora. Preșcolarii formează cu ușurință mulțimi atunci când au în vedere un singur criteriu, dar necesită ajutor atunci când au în vedere două sau mai multe criterii (C6). În urma evaluării s-a constatat că preșcolarii stăpânesc deprinderea de a număra corect în intervalul 1-10 dar nu recunosc și nu pun în corespondență cifrele cu numerele. Dificultăți întâmpină în efectuarea calculelor și în rezolvarea de probleme ilustrate simple.

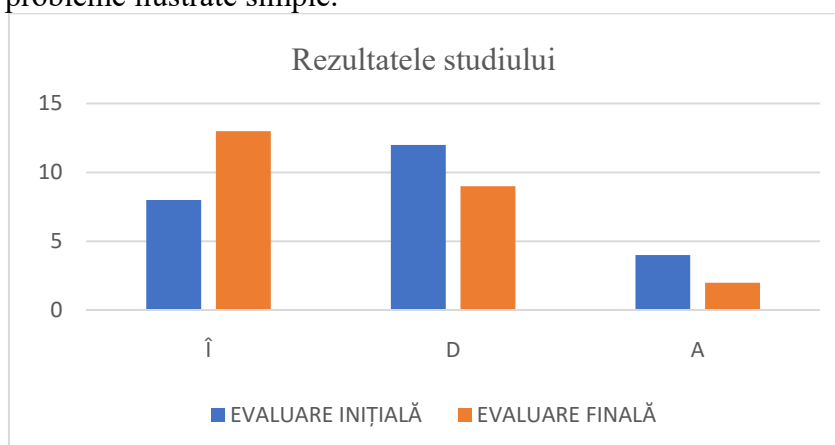
Pe parcursul anului școlar au fost organizate și desfășurate jocuri didactice matematice atât în cadrul activităților pe domenii experiențiale cât și în cadrul activităților și jocurilor la alegere. În fiecare săptămână au fost desfășurate 2-3 astfel de jocuri:

- Jocuri didactice de formare și operare cu mulțimi;
- Jocuri didactice de numerație;
- Jocuri didactice care vizează operațiile aritmetice de adunare și scădere.

La sfârșitul anului școlar au fost aplicate alte probe de evaluare pentru a evidenția evoluția capacităților inițial evaluate:

La finalul studiului majoritatea copiilor reușesc să clasifice o varietate de obiecte sau ființe prin numirea unei proprietăți comune (C1). Când trebuie să compare lungimea, lățimea sau înălțimea a două sau mai multe obiecte, precizând care este mai lung/ scurt, lat/îngust, înalt/scund obiect sau care obiecte au aceeași lungime, lățime sau înălțime (C2) mulți încă au nevoie de ajutor sau realizează comparația doar după un criteriu. Și la C3 - Ordonează obiectele după cât mai multe criterii (culoare, formă, mărime, lungime, grosime, înălțime) și cu maxim 3 grade de diferențiere, s-au obținut rezultate asemănătoare. Mai bine s-au descurcat atunci când au trebuit să execute serii de obiecte, realizând structuri simple și folosind criterii cunoscute(C4). Copiii recunosc formele geometrice, le identifică și descriu cu ușurință. Preșcolarii formează cu ușurință mulțimi atunci când au în vedere un singur criteriu, dar necesită ajutor atunci când au în vedere două sau mai multe criterii (C6). În urma evaluării s-a constatat că majoritatea preșcolarilor stăpânesc deprinderea de a număra corect în intervalul 1-10 dar nu toți recunosc și nu pun în corespondență cifrele cu numerele. Dificultăți încă întâmpină în efectuarea calculelor și în rezolvarea de probleme ilustrate simple.

Se poate observa evoluția clară a preșcolarilor din eșantionul experimental în comparație cu nivelul propriu de la începutul studiului, deci putem concluziona că dacă în activitățile instructiv-educative din grădiniță vom folosi cu precădere jocurile didactice matematice, atât ca mijloc de realizare, cât și ca metodă de predare-învățare-evaluare, atunci acestea va contribui la dezvoltarea optimă a operațiilor gândirii copiilor preșcolari.

Bibliografie:

1. Dumitrana, Magdalena, 2002, „*Activitățile matematice în grădiniță*”, Ed. Compania, Craiova
2. Petrovici, Constantin, 2014, „*Didactica activităților matematice în grădiniță*”, Ed. Polirom, Iași
3. Ștefănescu, Cornelia, 2009, „*Didactica activității instructiv-educative în grădiniță*”, Editura Terra, Focșani
4. Verza, Emil; Zlate, Mielu; Golu, Pantelimon, 1993, „*Psihologia copilului*”, EDP, București